

УДК 159.9

Ріпка Д.А.¹, Залановська Л.І.²

¹ студ. гр. УФКС-316 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. псих. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ СЕНД-АРТ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ

Сучасний етап розвитку суспільства в Україні характеризується значними змінами у системі професійної освіти, дедалі більшого розвитку набуває інклюзивна модель освіти, яка найбільш повно реалізує право на освіту дитини з особливими потребами. Інклюзивна освіта розглядається як процес інтеграції, який передбачає доступність освіти для кожної дитини і розвиток загальної освіти внаслідок пристосування до різних потреб всіх дітей, а отже в основі покладені толерантні цінності і це перший шлях до формування толерантного середовища. Але слід зауважити, що інклюзія і інтеграція, будучи провідними тенденціями сучасного етапу розвитку системи освіти, не повинні підміняти собою систему в цілому. Кожна дитина, незалежно від своїх особливостей – фізичних, інтелектуальних, соціальних, емоційних чи мовних, повинна мати можливість реалізувати своє право на навчання в будь-якому загальноосвітньому навчальному закладі і отримати при цьому гідну й якісну освіту. Сприятливе толерантне середовище є однією із вихідних умов розв'язання проблем інклюзивної освіти.

Г. Кравченко, Г. Сіліна, зазначають, що при обговоренні можливості впровадження інклюзивної освіти виникають одні і ті ж самі перепони, а саме соціальні установки:

– стійка суспільна думка про обов'язкову спеціальну освіту дітей з особливими потребами; думка про те, що діти не зможуть прийняти дитини яка має особливі потреби;

– невідповідність майбутніх педагогів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами [2].

Педагогічні ідеї формування толерантної особистості присутні в багатьох роботах а саме: М. Боритко, Г. Палаткіна, О. Ільїна, В. Маралов, В. Сітаров, В. Шаталов та ін.

Толерантність (лат. *tolerantia* – стійкість, витривалість; терпимість; допуск, допустиме відхилення) – складна інтегративна якість особистості; ціннісна детермінанта політичної культури; механізм вирішення проблем співіснування представників різних рас, культур тощо; позитивна реакція на існування відмінностей; соціальна властивість, засіб досягнення суспільної згоди; один із принципів гуманістичного виховання.

На думку С. Братченко, «внутрішньою умовою толерантності» є розуміння відмінностей між людьми, їх природної неоднаковості та готовність поважати ці відмінності, а також здатність до відкритого діалогу [1]. Проблема толерантності є проблемою особистісних установок, цінностей, смислів, оскільки, з одного боку вони складають внутрішній світ людини, її переживання, а з іншого – відповідають за мотиваційну регуляцію реальної поведінки людини.

Л. Бернадська, А. Біджиев, О. Грива, Т. Ліхачова, О. Волошина, О. Рибак та ін. виділяють два шляхи побудови толерантного освітнього середовища: перший полягає в припиненні негативних реакцій та другий – у створенні умов необхідних для досягнення усіма учнями усвідомлення соціальної значимості кожного з них.

Сутність формування толерантності полягає у цілеспрямованому формуванні позитивного (подолання негативного) досвіду толерантності, тобто створення простору для безпосередньої або опосередкованої взаємодії з іншими у поглядах або поведінці людьми, їх спільнотами. Звідси випливає, що освітня стратегія повинна забезпечувати створення таких педагогічних умов, які сприяють формуванню толерантних переконань, поглядів і навичок толерантної поведінки у родині, навчальному закладі, у майбутній професійній діяльності за участю всіх зацікавлених осіб (батьків, педагогів, працівників соціальної сфери, політиків, засобів масової інформації та суспільства в цілому). Зокрема, велика роль у процесі утвердження принципу толерантності та формування її суб'єктів належить закладам вищої освіти [3, с. 119–120].

Формування толерантної свідомості у сучасної молоді відбувається як у процесі навчання, так і в позааудиторній роботі. Формування толерантності в цьому випадку вимагає відповідних зусиль, спеціально організованих

заходів, метою яких є зближення різних людей, досягнення взаєморозуміння між ними та їх взаємне духовне збагачення.

Таким чином, важливим аспектом інклюзивної освіти є прояв толерантності. Проявляючи толерантність, людина ніколи не буде прагнути підкорити собі іншого, завдати йому шкоди. Толерантність передбачає повагу до гідності кожного, здатність визнавати інші погляди, думки, спосіб життя, усвідомлювати те, що кожна особистість має право на наявність та збереження індивідуальності. Толерантність сприяє взаємопізнанню, при якому звертають увагу, насамперед, на споріднені цінності (загальнолюдські), а потім на такі, які їх відрізняють. При цьому останні не мають сприйматися як негатив, а як закономірність, яку треба сприймати, розуміти й поважати. Отже, прояви толерантності сприяють регулюванню взаємин між людьми, визначають прагнення ставитися до іншої людини, як до самої себе. Толерантність відноситься до загальнолюдських цінностей і тому є важливою умовою розвитку діалогу, а діалог забезпечує рівноправну взаємодію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Братченко С. Л. Введение в гуманитарную экспертизу образования / С. Л. Братченко. – М. : Смысл, 1999. – 137 с.
2. Кравченко Г.Ю., Сіліна Г.О. Інклюзивна освіта в ДНЗ. – Х.:Ранок, 2014. – 176 с.
3. Осипова Т. Ю., Бартенева І. О., Біла О. О. Виховна робота зі студентською молоддю: Навч. посібник / За заг. ред. Т. Ю. Осипової. – Одеса: Фенікс, 2006. – 288.